

Kulturvandring til Storjord kulturlandskap - (Storjorda-Hinnøya) torsdag 1. okt. 2020

På veg inn i det samiske kulturlandskapet.

Guide Leif Skoglund startet med en historisk orientering om det samiske i området.

Kulturlandskap Storjord

Kulturlandskapet er påvirket og formet av menneskers bruk gjennom generasjoner. Boplasser og jordbruk er de sterkeste elementene i formingen av et landskap, men er ikke de eneste. Det tradisjonelle nordnorske jordbrukslandskapet mellom fjære og fjell er det mest iøynefallende. Kulturlandskapet ved havet er også godt kjent fordi arbeidet på havet har krevd forming av landskapet der man gikk fra, og kom til land. Mindre kjent er kulturlandskapene skapt av de samiske markebosetningene som her på Storjord. De fleste kulturlandskap og typer kulturlandskap har det felles at menneskene utvikler nye drifts- og arbeidsmåter som igjen setter nye krav til landskapet. Derfor forandrer de det eller forlater det.

Storjord ligger ca. 238 meter over havet og inne på Hinnøya. Her, i et litt kupert terreng med spredte skogklynger, kan man vandre i et kulturlandskap som er vanskelig å se med første øyekast. Ser man nærmere oppdager man at terrenget er merket av menneskers bosetting og bruk fra lang tid tilbake. Sporene er så mange at her må ha vært et samfunn med mange individer i et fellesskap, kanskje ei markebygd med stor aktivitet. Men sporene er også godt gjemt både i terrenget og i historiske kilder.

dette fremviser et tilnærmet helhetlig bilde av en gammel kulturform. Selv om vi kan se alle disse sporene og forstår at generasjoner må ha levd og arbeidet her, er det mye vi ikke vet. Folk og bosetting på steder rundt Storjord kan vi finne dokumentert i historiske kilder flere hundre år tilbake. Men her i dette kulturlandskapet må vi føle oss fram og prøve å forestille oss hvordan det var. Det gjør dette området litt mystisk og veldig spennende.

Innenfor dette kulturlandskapet finner vi et stort antall kulturminner etter samisk bosetting og bruk av området. Disse antas å være fra perioden 1700 til ca. 1920. Kanskje enda eldre: Den største konsentrasjonen ligger innenfor et område på bare 400 x 600 m. Både reindriftssamisk, jordbrukssamisk og kanskje også sjøsamisk bosetting har vært til stede her i ulike perioder.

Vi finner mange spor etter den tradisjonelle samiske boligen, gammen. Her er ca. 50 gammetufter av mange typer og størrelser; runde, ovale, kvadratiske og rektangulære. Noen er enkle gammetufter og andre har flere rom. I tillegg finnes spor av omkring 20 åkre av forskjellig størrelse, steingjerder, brønner, jordkjellere, kjøttgjemmer med mer. Her er sørvendte åkre som er lagt i terrasser ved hjelp av steinmurer – såkalte bakkegjerder. Vi kunne en best fange sollyset til korn som var sådd i skråningene som tidlig var bare for snø. Alt

Kart over området

- ① Gammehaug
- ② Tuft med tilbygg
- ③ Stortufta
- ④ Dobbel gammetuft
- ⑤ Rydningsrøyser/ Åker
- ⑥ Brønn
- ⑦ 2 Firkantete/ ovale tufter
- ⑧ Rund gammetuft

Merkede lokaliteter i Kulturlandskapsområdet

Kulturlandskap Storjord - samisk markebosetting

I kulturlandskapet var det mange synlige tufter etter flere ulike gammetyper.

Som guide fikk Leif Skoglund god hjelp av Inge Svonni

